

pa do današnjega dne in upravičeno se vprašamo: ali je bilo mogoče pri razmerah, kakoršne so, doseči politično večje uspehe Slovenski ljudski stranki in njenemu vodstvu, kakor jih je resnično dosegala? Prijatelj, ki je nestrpen ali nezadovoljen, naj nam pove, kako naj bi dosegli več ob takšnih razmerah, takšnih ljudeh, kakor odločujejo v državi, in takšni moči, kakor je imamo v državi mi! Treba presojati moči in treba upoštevati ljudi ter njih mišljenje, vogojo in hotenje!

Sklepna beseda.

Ne samo naš, temveč vsak pošten in pravičen boj za visokim ciljem je težak in dolgotrajen. To nam kaže zgodovina vseh demokratskih držav. In ker je dejansko tako, se prav nič ne bojimo, ako bi se kak malodušnež ali nestrpnež umaknil, saj vemo, da se umakne le začasno, ako je pošten in pride zopet k nam, ker sam po sebi mora priti. Tako se je že zgodilo v preteklosti.

Hvala Bogu, nam se ni batil v naših vrstah so možje poštini in požrtvovalni, možje trdnih živcev in trdne volje, vajeni in izučeni v svoji življenjski borbi. Tu so v poštenem delu osiveli častitljivi starci, tu v krepki moški stoječi hrasti, in tu pri nas deloželna in prekipevajoča mladina. In naše ženstvu je ravno takšno. Vse to nam je zanesljivo jamstvo za stranko, za narod, za državo in za znano pravico ter poštenja. Preko bridkosti in težav gremo naprej!

Drobiž iz narodnega gospodarstva.

I.

KMETJSKA DELA ZA MESEC APRIL.

Na polju in travniku.

Sadimo krompir in sejamo koruzo, peso, lan, krompir, deteljo itd. Plejemo zimске setve. Med najbolj nadležne plevelne rastline, ki rastejo med žitom, spadajo: Kokalj, ljujka, navadna grašica, stoklasa, modrica, divji oves, njivski mak, njivski osat, njivska preslica, njivska gorčica, konjski ščap in šopolja. Z brano obdelamo zimске setve, ako so se preveč obrastle, ali so pregoste. Zimsko pšenico kaže spomladi vselej prevladati z brano. Izkušnje namreč uče, da se prevlačena pšenica lepše razvija od neprevlačene. V nekaterih krajih imajo navado, da ozimino spomladi obžanjejo ali popasejo. To obžanjevanje na mesto le tedaj, ako nam žito premočno in pregosto raste ter se je bati, da pozneje poleže. Setve obžanjevanje zategadelj povsod na močno zagnjenih in rodovitnih njivah, ker bi sicer žito pred soritvijo poleglo, kar se zlasti pri pšenici prav rado dogaja. Žito je obžeti o pravem času, ko še ni pognal klas v bilki. S poznavanjem in pregledobom obžanjevanjem v srce bilke bi utegnili žitu več škodovati nego koristiti. Če je žito redko, mu tudi moremo pomagati s tem, da ga povlečemo z brano. Z brano se rastlinice okopajo ter vsled tega bolj obrastejo. Neobhodno potrebno je branje na deteljiščih, osobito, če je zemlja trda in težka, deteljišče pa staro.

V mesecu aprilu je že čas, da travnike pognojimo z umetnimi gnojili, ako smo hlevski gnoj in gnojnico porabili za druge kulture. Za en oral vzamemo 150 kg apnudušika ali ravno toliko čilskega solitra, 120 kg 40 odstotne kalijeve soli in 180 kg superfosfata. Anpuduši-

»Zdaj pojdiva pogledat, gospod Jože. Koliko je zdaj ura?»

Izvelkel sem veliko uro gospoda Guldena, ki je kazala tudi sekunde, ter videl, da je šla ura v zvoniku dokaj prepočasno. Brainstein mi je pomagal naviti uteži in naravnati kežalce.

»Po zimi ura vedno zaostaja«, je rekel, »ker je pač zelena.«

Ko sem si bil ogledal in zapomnil vse te stvari, sem pričel opazovati okolico: barake pri hrastiščih, Bukov vrh, in nazadnje sem ravno nasproti zapazil Vier-Winden in hišo tete Marjete. Iz dimnika se je pravkar kadilo in dim se je kot višnjevi trah dvigal proti nebu. Predstavljal sem si kuhinjo: mislil sem si Katarino v coklah in včlenem krilu, kako pri ognjišču vrtil kolovrat in misli name. Bil sem teko ginjen, da nisem več čutil mraza in sem v enomer strmел v dimnik.

Oče Brainstein, kateremu se niti zdelo ni, kaj opazujem, je rekel:

»Kaj ne, gospod Jože . . . kljub snegu so zdaj vsa pota polna ljudi. Velika novica se je že raznesla, zdaj pa prihajajo vsi, da kaj natančnejega zvedo o svoji nesreči.«

Videl sem, da ima prav: vse ceste, vsa pota so bila polna ljudi, ki so hiteli proti mestu. Ko sem se ozrl dol na trg, sem videl vedno bolj naraščajočo množico pred glavno stražo, pred županstvom in pošto. Čulo se je šumenje kot glasno mrmljanje glasov.

Se enkrat sem se ozrl na Katarino bivališče, potem pa sem slednjič hočeš nočeš moral dol. Pričela sva po temnih, zavitih stopnicah stopati kot v vodnjak. Ko sva prišla do orgel, sva videla s kora, da je močno narasla tudi že množica v cerkvi: vse matere, sestre in babice, bogate in revne, so v veliki tišini med klopmi ležale na kolenih. Molile so za padle . . . molile, da bi jih morda vendarle še enkrat videle!

Odkraja tega nisem prav razumel, naenkrat pa mi je prišlo na misel, da bi tudi Katarina, ako bi bil lansko leto šel k vojaku, sedaj klečala tam doli, molila in me od Boga zahtevala nazaj. To me je zbudilo v srce, mraz me je stresel po vsem telesu.

»Idiva, idiva«, sem rekel Brainsteinu. »To je grozno.«

»Kaj?« je vprašal on.

Snežno belo perilo je poros vsake gospodinjave, zato uporablja pri pranju samo Zlatorog-milo!

ka se ne sme mešati s superfosfatom, pač pa se lahko meša s kalijevo soljo pri takojšnji uporabi. Ko začne trava zeleneti je z namakanjem travnikov prenehati.

Na vrtu.

Sadimo, oz. sejamo skoraj vso ostalo zelenjavo, ki je v naših razmerah in podnebnju v navadi in katere nismo posejali prejšnji mesec. Opravilo vršimo po možnosti ob suhem vremenu, da lažje zatiramo nadležni plevel. Z ozirom na površino dobivamo iz vrta sorazmerno največ koristi. Zato je treba temu posvetiti tudi največjo skrb. Dohodki iz vrta poplačajo naš trud najobilnejše, čeprav imamo v njem posla od rane pomladi do pozne jeseni.

V gozdu.

Mlade nasade je čuvati pred objedanjem od strani domačih živali. Ne plašimo ob večerih in v rani zori prelepo pevajočega kosa. Sejamo smrekovo, borovo in mesecnovno seme v senčatem gozdnem prostoru blizu vode. Posejane prostore je pokriti z vejevjem, ki ostane na gredičah tako dolgo, dokler seme ne vskali.

V kleti.

Zračimo vinske kleti ter odstranjamo plesnivec raz sodov. Mešamo in čistimo vina, predno nastopi toplo vreme. Sode držimo vedno do vrha polne, da se ne tvori birsa, ki vino kvari in poslabšuje. Sodove vehe, kakor tudi pilke naj bodo lepo okrogle, da ne pripuščajo zraka do vina. Najbolje storimo, ako sodove vehe izvrtamo na vseh sodih enako, da moremo potem uporabljati v celi kleti pilke ene in iste velikosti. Koncem meseca aprila pretočimo vino drugičkrat.

V čebelnjaku.

Umen čebelar prevdari, ali hoče od svojih čebel mnogo medu ali mnogo mladih rojev. Ravnotako mora čebelar seveda tudi vedeti, v katerem letnem času je v njegovi okolici čebelna paša najizdatnejša. Če je pomladna paša dobra, tedaj moramo gledati na to, da prezimimo panje mladih čebel, ki morejo izkoristiti zgodnjo pomladansko pašo. V takem slučaju je treba panje prehranjevati na umeten način tekom jeseni ali tekom zime. Če hočemo, da čebele nanosijo veliko medu, moramo rojenje preprečevati z odstranjevanjem trotovske zalege. Pri rojenju gre namreč obilo medu v zgubo, ker ga roječe čebele seboj vzamejo. Nasprotno pa moremo

»Vojna.«

Stopala sva dol po stopnicah pod velikimi cerkvenimi vrati. Jez sem šel čez trg k mestnemu načelniku Menjeju, Brainstein pa je krenil proti svojemu stanovanju.

Na oglu mestne hiše sem videl prizor, katerega se bom spominjal vse svoje žive dni. Tam je bil namreč nalepljen veliki razglas. Več nego 500 oseb, meščani in kmetovalci, moški in ženske, so strmeli vanj, stisnjeni drug k drugemu, z iztegnjenimi vratovi kot v nekaj groznega. Citati ga niso mogli, le včasih je zaklical kdo po nemško ali francosko:

»Vsi vendar ne morejo biti matvil! — Nekaj jih bode vendar prišlo nazaj!«

Drugi so vzklivali:

»Saj se ničesar ne vidil — Saj ni mogoče zraven!«

Uboga, stara žena, ki je stala zadaj, je dvigala roke proti nebu in vpila:

»Krištof . . . ubogi moj Krištof!«

Nekateri, ki jim te besede niso ugajale, so klicali:

»Pomirite vendar starkof!«

Vsakdo je mislil samo nase.

Zadaj so še vedno nova krdela vrela skozi nemška vrata.

Slednjič je Harmantje, mestni seržan (narednik), stopil iz stražnice ter z listom, ki je bil čisto podoben onemu na steni, stopil vrh stopnic. Nekaj vojakov je šlo z njim. Zdaj je vse vrela na tisto stran, a vojaki so spredaj stoječe potiskali nazaj. Oče Harmantje je pričel citati tisti razglas, katerega so imenovali »devetindvajseto okrožnico« in v kateri je poročal cesar, da je med umikanjem vsako noč poginilo na tisoče konj. — O ljudeh ni rekel nič!

Mestni narednik je čital počasi, nikdo ni črnil besedice, celo starka, ki niti ni umela francoski, je vlekla na uho kot drugi. Lahko bi bilo slišati letočo muho. Ko pa je prišel do besed: — »Naše konjeništvu je izgubilo toliko konj, da smo morali častnike, ki so jih še imeli, združiti, da smo mogli sestaviti iz njih štr stotniško po 150 mož. Generali so pri tem opravljali posle stotnikov, polokovniki posle nadporočnikov.« — Ko je prečital to mesto, ki je bilo velike armade slikalo bolj nego vse drugo, se je razleglo od vseh strani vpitje in ječanje. Dve ali tri ženske so omedele . . . odpeljali so jih pod pazduho.

rojenje povzročiti, ako panju dodamo trotovske zalege in skrčimo medeni prostor. Kljub rojenju moremo dobiti obilo medu samo v krajih z vrlo dobro pašo skozi celo leto.

April nam vegetacijo prinaša,
Narava proizvaja novo moč;
Po lesovih slavček se oglaš,
Nabira dekle rožice gredoč.

Vekoslav Stampar.

II.

NAS PANJU.

Opis in praktičen navod, kako naj čebelarimo v njem. Po lastnih izkušnjah za slovenske čebelarje priredil Anton Žnidaršič, čebelar v Ilirski Bistrici. Samozaložba.

Razveseljiv napredek našega čebelarstva v zadnjem desetletju je pripisati zlasti dejstvu, da so pričeli čebelarji opuščati vedno bolj in bolj razne manjvredne in nepraktične panjeve sisteme in se oprijemati Žnidaršičevega panja. Kakor nas je osrečil g. Žnidaršič pred leti, ko nam je podal svoj panj, ni naše veselje nič manjše danes, ko sprejemamo izpod njegovega večšega peresa knjigo, s katero bode zamašena velika vrzel v našem čebelarstvu.

V kratki in jedrnatih oblikah, ogibajoč se dolgovznega teoretičnega razmišljanja, nas seznanja g. pisatelj z vsemi tajnamo iz svoje bogate in dolgoletne prakse. Samo čisto, kleno zmo je to, preizkušeno in ognju nadtridesetletnega vstrajnega, trudapolnega, toda plodonosnega dela. Snov je razdeljena prav pregledno v 12 poglavij. Za Gerstnigovo teorijo, ki tvori osnovo novodobnega čebelarstva, sledi natančen opis A.—Z. (Žnidaršičevega) panja in vseh njegovih najnovejših izboljšav. Poglavje o orodju obsega je najpotrebnejše, v kolikor zanima čebelarja-praktika. S posebno skrbjo in temeljitostjo so obdelana poglavja o opravljanju raznih del v A.—Z. panju, vzgoji matic, trčanju, čiščenju, shranjevanju in prodaji medu. Prezanimivo je nadalje poglavje o prevažanju čebel v pašo. Tukaj je podano vse, kar je potrebno znati sodobnemu čebelarju, ki hoče doseči v svojem obratu čim največji čisti donos. Pa tudi ostala poglavja o čebelnjaku, preseljevanju čebel iz kranjčev na premakljivo satje, pridobivanju medu iz kranjčev, pridobivanju medu v satju itd., pričajo o veliki ljubezni, ki jo je naklonil g. pisec svojemu zares mojsterskemu delu. Jezik je lep in čist, oprema knjige razkošna in bogata. Jezik poljudno vsebino ponazarje nad 100 krasnih, večimnoma izvornih podob. O ceni se mora reči, da peč ni v nobenem razmerju z opremo in obsežnostjo knjige. V inozemstvu bi veljal enak proizvod najmanj še enkrat toliko. Brez dvoma bo pričujoča knjiga za nepregledno dobo prava in zvesta vodnica našim čebelarjem in bo pripomogla v

Na Belo nedeljo, dne 19 aprila t. l.

imajo

vse krajevne organizacije SLS občne zборе!

Krajevni odbori SLS, skrbite, da se občni zbori točno po naših navodilih izvrše!

Tajništvo Slov. ljudske stranke v Mariboru.

Seveda je razglas dostavljal: »Zdravje Njegovega veličanstva ni nikdar bilo boljše«, in to je bila velika tolažba, a žalibog to ni moglo poklicati nazaj v življenje tistih 300 tisoč pod snegom pokopanih ljudi. Zato so se ljudje razšli zelo žalostni in potr. Drugi pa, ki še niso slišali ničesar, so vrel skupaj v krdelih. Vsako uro je Harmantje stopil ven in prečital razglas.

To je trajalo do večera. Prizor se je ponavljal venomer.

Jaz sem šel proč . . . najrajši bi bil videl, da bi nič ne bil slišal o tem.

Šel sem gor h krajnemu načelniku. Ko sem stopil v salon, je sedel za mizo pri zajtrku. Bil je že star, a vedno še krepak moč z rdečim obrazom in zdravim želodcem.

»Ah, ti si!« je rekel. »Gospoda Guldena torej danes ne bo?«

»Ne, gospod načelnik. Bolan je, zaradi slabih poročil.«

»Dobro . . . dobro . . . umejam«, je odgovoril in izpraznil čašo. »Res, slabe novice.«

In ko sem jaz snemal stekleni zvonček s stoječe ure, je pristavil:

»Reci gospodu Guldenu, da si bomo dobili zadoščanje . . . Za vruga, saj ni mogoče, da bi bili vedno mi prvi! Če 15 let se brez obzira lasamo z njimi, zato je prav, da enkrat dobe malo odškodovanje . . . Sicer pa . . . čast je nedotaknjena! Premagan nisem! Da ni bilo snega in mraza, bi jo bili izkupili revčki kozaki . . . Samo potrpi mo! Vrste bodo kmalu zopet izpopolnjene, potem pa gorje!«

Jaz sem navijal uro. Ker se je zelo zanimal za urarstvo, je vstal in me gledal pri delu. Potem me je dobre volje uštipnil v uho. Ko sem hotel oditi, je rekel, med tem ko si je zapenjal debeli plašč, katerega si je bil odpel med jedjo.

»Reci očetu Guldenu, naj le mirno spi, spomladi se prične nov ples. Ti Kalmiki ne bodo imeli zime vedno na svoji strani — to mu povej!«

»Gotovo, gospod načelnik!« sem mu odgovoril in zaprl vrata.

Njegova robata postava in veseli obraz sta me nekoliko potolažila. A v vseh hišah, katere sem obiskal pozneje, ni bilo slišati drugega kot jadikovanje.

(Dalje prihodnjik.)